Verbatim records

XIII Riigikogu, VIII Istungjärk, Täiskogu korraline istung

Tuesday, 13.11.2018, 10:00

Edited

10:00 Istungi rakendamine
1. 10:07 Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni ühendamine) eelnõu (710 SE) esimene lugemine
2. 11:37 Euroopa Parlamendi valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (696 SE) esimene lugemine

10:00 Istungi rakendamine

10:00 Aseesimees Enn Eesmaa
Auväärt Riigikogu, tere hommikust! Täiskogu VIII istungjärgu 8. töönädala teisipäevane istung algab eelnõude ja arupärimiste üleandmisega. Jaanus Karilaid, palun!

10:00 Jaanus Karilaid
Aitäh juhatajale! Head kolleegid! Õiguskomisjon algatab liiklusseaduse muutmise seaduse eelnõu. Algatamine lähtub soovist võimaldada kasutusele võtta teisaldatavad liikluskaamerad, mis mõõdavad kiirust. Selle eesmärk on ainult üks: liikluse rahustamine ja seeläbi õnnetuste arvu vähendamine. Nii et naeratage kaamerasse!

10:01 Aseesimees Enn Eesmaa
Palun, Külliki Kübarsepp!

10:01 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea aseesimees! Anname üle arupärimise ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister Rene Tammistile. Teemaks on e-riigi arengud. Nimelt, mitmed uuringud on näidanud, et meie e-riigi kuvand väljapoole on palju tugevam, kui meie inimesed igapäevases tegevuses tegelikult kogevad. Probleem, mille näiteks Arenguseire Keskuse koostatud analüüs välja toob, on, et puudub kesksel juhitud visioonipõhine poliitika kujundamine. Eksisteerivad kaks reaalsust. Seda poliitikat püüab kujundada Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, kuid selle rakendajad on eri ministeeriumid, sihtasutused, kohalikud omavalitsused. E-demokraatial, e-kaasamisel puudub omanik. Suur rõhk on e-teenuste ekspordil, kuid oma kodanikele suunatud teenuste arendamine on nõrk. Me küsime ministri käest, miks Eesti infoühiskonna arengukava 2020 ei ole realiseeritud. Kuidas aidatakse kaasa omavalitsuste e-teenuste arendamisele ja kas haldusreform on olukorda kuidagi paremaks muutnud? Teine teema, mis siin saalis kogu aeg üles tõuseb, on hinnakalkulatsioonid. Me ei saa kuidagi aru, miks üks või teine summa on välja käidud, kas need on tegelikult reaalsed. Tõstatame uuesti SKAIS2 ja e-tervise teema, küsime, miks suurte riiklike projektide puhul puudub valitsuse vastutuse selge jaotus, ja räägime nn ühe akna teenusest. Aitäh!

10:03 Aseesimees Enn Eesmaa
Arto Aas.

10:03 Arto Aas
Austatud Riigikogu! Esitan Reformierakonna liikmete nimel arupärimise kultuuriministrile seoses probleemidega Kultuuriministeeriumi valdkonnas. Õigupoolest on viimasel ajal Kultuuriministeeriumi valdkonnas väga palju segadust, eelkõige kultuuriasutuste eelarvedistsipliini järgimisel. Aga me tahame

teada ka, mis põhjustel tegelikult suleti NO teater, mis oli vaieldamatult üks Eesti parimaid teatreid ja mille sulgemise otsus võeti Reformierakonnas kurbusega vastu. Tahame teada, millal täpselt Kultuuriministeerium sai teada, et NO teater suletakse, millised olid ministri sammud pärast seda, milliseid alternatiive kaalus minister NO teatri tegevuse jätkamiseks, mis saab teatri töötajatest. Tahame ka teada, milline oli teatri NO99 tegelik finantsolukord ja külastatavus.
Aga see pole kõik, arupärimisel on ka teine pool. Me tahame saada selgust, mis toimub Eesti teatrites. Mis toimub Eesti Draamateatris, mis toimub Vene Teatris ja milline rahaline seis on Eesti Kontserdis. Me saame uudistest lugeda väga suurtest eelarvemiinustest. Me tahame teada, kas selline eelarvedistsipliin on jätkusuutlik, kas ministri lubadus tasandada eelarvemiinust Eesti Kontserdis 300 000 euroga järgmise aasta eelarveraha arvel on õige lahendus. Kas ministril on üldse pädevus selliseid lubadusi anda enne, kui Riigikogu on järgmise aasta riigieelarve vastu võtnud? Ja kas selline eelarveaukude lappimine järgmise aasta arvel on üldse jätkusuutlik või on see vastutuse ja probleemide lükkamine järgmise valitsuse kaela? Nii et sellised küsimused kultuuriministrile. Ootame sisulisi vastuseid. Aitäh!

10:05 Aseesimees Enn Eesmaa

Austatud kolleegid, annan sõna – oma sõna –, et pärast tulevad läbirääkimised, siis saavad kõik rääkida lausa mikrofoni. Tänane esimene päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni ühendamine) eelnõu (710 SE) esimene lugemine. (Protestihääled saalist.) Mulle on sageli öeldud, et ma olen ajast ees. Nüüd on kohaloleku kontroll. Palun!

Kohaloleku kontroll

Istungist võtab osa 77 rahvasaadikut, puudub 24.

---

1. 10:07 Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni ühendamine) eelnõu (710 SE) esimene lugemine

11:30 Aseesimees Enn Eesmaa

Vabariigi Valitsuse algatatud Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni ühendamine) eelnõu (710 SE) esimene lugemine. Palun ettekandjaks keskkonnaminister Siim Kiisleri. Palun!

11:30 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Auväärt juhataja! Tänan teid selle katse eest hoida kõik Riigikogu liikmed minu ettekande ajal saalis ja teha kohaloleku kontroll hiljem!
Auväärt Riigikogu liikmed! Selle seaduseelnõuga muudetakse lisaks Vabariigi Valitsuse seadusele veel 39 seadust. Nendes teistes seadustes on muudatus pelgalt tehniline: sõna "Keskkonnainspektsioon" vahetatakse sõnaga "Keskkonnaamet", mis saab olema ühendatud asutuse nimi.
Keskkonnaamet ja Keskkonnainspektsioon on mõlemad valitsusasutused Keskkonnaministeeriumi haldusalas ning nende tegevuses on kattuvaid ja sarnaseid ülesandeid. Keskkonnaameti ülesanne on viia ellu riigi keskkonnakasutuse, looduskaitse ja kiirgusohutuse poliitikat. Muu hulgas väljastab amet keskkonnalube. Keskkonnainspektsioon kontrollib looduskeskkonna kaitseks kehtestatud seaduste normide järgimist ning keskkonnalubade täitmist.
Lisaks on käimas riigireform, meil on vajadus vastata ühiskonna ootustele. Eesti inimeste huvi keskkonnateemade vastu on järjest suurenemas ja see nõuab meilt kiiremat tegutsemist. Mõlemas asutuses on kokkuhoiukohad ammendumas, ühendamisega suurendaksime jätkusuutlikkust ja looksime paremad arengueeldused. Nende kahe keskkonnateemadega tegeleva asutuse ühendamist on varem mitmeid kordi analüüsitud ning soovitatud. Viimati tegi seda Riigikontroll ohtlike ja radioaktiivsete jäätmete auditis, milles ilmnenud probleemide kõige suuremaks põhjuseks peab Riigikontroll just vastutuse ebaselgust nende riigiasutuste tasandil.
Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni liitmise eesmärk on luua tugev asutus, mis oleks keskkonnaküsimustes asjatundlik partner nii Eesti inimestele, ettevõtetele kui ka teistele riigiasutustele. Asutuste liitmisel lähtume põhimõtetest, et tulevane asutus peab olema esindatud kõikides maakondades ning tagatud peab olema ööpäevaringne valveteenistus. Kokku hakkab uues asutuses

töötama ligikaudu 550 inimest. Kindlasti tagatakse pärast asutuste ühendamist ka järelevalve sõltumatus, seda ka loodava asutuse struktuuri kaudu. Sõltumatuse tagab erinevate spetsialistide panus. Samuti pööratakse tõsist tähelepanu korruptsiooniohu ennetamise mehhanismile. Konfliktiohu vältimiseks tegeldakse organisatsioonikultuuri kujundamise ja sisekontrolli erinevate meetmete arendamisega. Asutuse ühendamisel on järelevalve sõltumatuse vähenemise riske põhjalikult käsitletud. Ametid peaks eelnõu kohaselt ühendatud olema alates 1. jaanuarist 2019. Seaduse jõustumise ajaks viiakse lõpuni ühinemisega seonduvad tegevused, sh uue põhimääruse, struktuuri ja koosseisu väljatöötamine ning sellega kaasnevad personalitoimingud. Lahendatakse ameti asukoha ja eelarvega seotud küsimused ning alustatakse muudetavate seaduste alusel kehtestatud määruste muutmist. Ametite ühendamise järel jääb loodav amet täitma kõiki seniseid kahe ameti põhifunktsioone ja see tähendab muu hulgas vajadust säilitada praegune kompetents ehk töötajaskond. On väga oluline viia liitmisprotsess läbi sujuvalt ja jooksvaid tööprotsesse võimalikult vähe häirivalt.
Ühendamine toimub kahes etapis. Jaanuaris 2019 toimub see juriidiliselt ning juba uue peadirektori juhtimisel hakatakse ellu viima ühendamise eesmärke. Loodava ühendasutuse arendamine ja pikemaajaliste eesmärkide järk-järgult elluviimine on pidev protsess. Asutuste sujuvaks ühendamiseks on kogutud töötajate arvamusi ning kõiki osapooli on hoitud kursis pideva sisekommunikatsiooni abil. Töötavad juhtkomisjon ja mitmed töörühmad, kes on kaardistanud kõik ühendamiseks vajalikud tegevused. Riigikantselei tippjuhtide valiku komisjoni koordineerimisel on käimas konkurss Keskkonnaameti peadirektori ametikoha täitmiseks. Loodame, et uue juhikandidaadi esitab riigisekretäri juhitud komisjon novembri lõpuks.
Kokkuvõtteks. Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni ühendamise eesmärk on tõhustada riigi strateegiliste ülesannete täitmist keskkonna valdkonnas ja kasutada tõhusamalt olemasolevaid ressursse. Aitäh!

11:30 Aseesimees Enn Eesmaa
Küsimuste vooru avab Urmas Kruuse.

11:30 Urmas Kruuse
Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt minister! Te kuidagi väga kergelt suhtute kontrolli- ja tegevusfunktsiooni ühildamisse. Kas see absoluutselt mingit diskussiooni ei tekitanud? Üldiselt on meil levinud arvamus, et "ise teen, ise kontrollin" põhimõte paljudel juhtudel väga head tulemust ei anna. Kas arutelude käigus ei vahetatud mõtteid selle üle, et riigil võiksid teatud kontrollifunktsioonid olla ministeeriumidest väljaspool? See tähendab seda, et oleks selgelt sõltumatum kontrollifunktsioon, kui see praegu ministeeriumi teatud osade puhul on?

11:30 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Aitäh! Ma ei saanud aru. Ministeeriumidest väljaspool – mida sellega mõeldud on? Kontrolliüksused ongi meil tavaliselt ametites, ministeeriumidest väljaspool. Ma ei tea, mida on sellega silmas peetud. Aga mis puudutab lubade väljastamise ja järelevalve koostoimimist, siis üldiselt Eestis on praktika selline, et see käib ühes asutuses, aga need tegevused hoitakse lahus. Inimene, kes tegeleb lubade väljastamisega, ei tegele järelevalvega. Ent kui need inimesed töötavad ühes asutuses koos, siis on väljastpoolt kodanikel ja ettevõtjatel lihtsam aru saada, millise asutusega nad mingis küsimuses suhtlema peavad. Ka on lihtsam näiteks teadlikkuse tõstmise kampaaniaid teha ja muid tegevusi läbi viia, samuti anda koos tõlgendusi õigusaktidele. Aga tõesti kehtib printsiip, et sama inimene ei tegele mõlema tegevusega. Näiteid, kuidas Eestis on ühes asutuses koos lubade andmine ja järelevalve, on palju: näiteks Muinsuskaitseamet, Veterinaar- ja Toiduamet, Maksu- ja Tolliamet, Põllumajandusamet jne.

11:30 Aseesimees Enn Eesmaa
Peeter Ernits.

11:30 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea ettekandja! Millest selline pöörane tormamine? Mul on meeles, kuidas me pööraselt tormates hakkasime aktsiise järsult tõstma. Analüüse ei olnud ja kolleeg Stalnuhhin ütles, et pikk öö on

veel ees, küll näeme lõpuks, mis saab. Teate isegi, mis välja tuli. Praegu on samasugune lugu tegelikult: analüüse ei ole, aga kinnitatakse, et hea asi, paneme kokku. Kas teie meelest on see normaalne, et tuleb sellise pöörase kiirusega asutused kokku panna ja vaatame pärast, mis välja tuleb?

11:30 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Aitäh! Ma ei suuda täpselt peast öelda seda kuupäeva, millal valitsus selle eelnõu Riigikogule esitas. Aga ei saa seda küll kuidagi, mingilgi viisil tormamiseks nimetada. Päris palju kuid on vahepeal mööda läinud ja palju vett merre voolanud. Kui võrrelda näiteks järgmise aasta riigieelarve seadusega, mis on esitatud tunduvalt hiljem, ei tundu see protsess küll üle jõu käiv olevat. Teiste seaduseelnõude menetlemisega võrreldes ma ei ütleks, et tegemist on tormamisega.
Analüüsitud on mõju sihtrühmale laiemalt. Sihtrühmaks on Eesti inimesed, Eesti ettevõtjad. Ja analüüsi järeldus on, et mõju väljapoole on üldiselt pigem kaudne. Ühendamine teeb inimeste suhtlemise riigiasutustega lihtsamaks. Konkreetne seaduseelnõu ei taha muuta regulatsioone, nõudeid, piiranguid jms. Selles mõttes on see suhteliselt lihtne eelnõu. Nii et kui võrrelda tunduvalt keerulisemate seaduseelnõudega, siis ei saa nõus olla, et see on tormamine.

11:30 Aseesimees Enn Eesmaa
Ants Laaneots.

11:30 Ants Laaneots
Suur tänu, austatud juhataja! Lugupeetud minister! Seletuskirjas on öeldud, et Keskkonnaamet ja Keskkonnainspektsioon on ühendatud juba alates 1. jaanuarist 2019 ehk siis poolteise kuu pärast. Kusjuures seletuskiri ütleb ka, et asutuste ühendamine on esimeses etapis mehaaniline ning koondamise eesmärki püstitatud ei ole. Sama ei ole öeldud, kui kaua see esimene etapp siis kestab. Veel on öeldud, et töökohti ei ole muudatuste tõttu vaja kohe ümber kolida, sest Keskkonnainspektsioon ja Keskkonnaamet asuvad kaheksas maakonnas juba praegu ühes hoones. On ette nähtud ka täiendavad kulud, 180 000 eurot. Tekib küsimus, mis on siis selle ühendamise kasutegur. Ja kui kaua kestab see esimene etapp? Palun andke selgitust!

11:30 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Aitäh! Esimene etapp on kahe asutuse juriidiline liitmine ja me oleme selle käigus ette näinud eelkõige kahe ametikoha koondamise tugiteenuste liitmisel. Pärast seda, kui asutused on koos ja neile on valitud ühine juht – praegu juhib kumbagi asutust oma juht –, siis selle juhi eestvedamisel vaadatakse struktuur üle, et see oleks võimalikult mõistlik ja ressurss oleks kasutatud võimalikult otstarbekohaselt.
Kui rääkida kuludest, siis täiendavat raha eelarvest me selle seaduseelnõuga seoses ei küsi. Aga pikas perspektiivis on selge, et tegemist on kulude kokkuhoiuga. Ma toon väga lihtsa näite. Nagu te märkisite, praegugi asuvad need eraldi riigiasutused mitmel pool ühes hoones ja selle hoone ees seisavad mõlemal asutusel sõidukid. Aga ühe asutuse töötaja ei saa kasutada teise asutuse sõidukit. See tähendab seda, et sõidukite arv ei ole optimaalne. Autoparki saaks rakendada palju mõistlikumalt, kui need asutused oleksid koos. Eelkõige tugiteenuste valdkonnas ressursside kasutamise kohta võime selliseid näiteid palju tuua. Koondamiskulusid oleme esimese hooga plaaninud 55 000 eurot, kuid kokkuvõttes tähendab see hiljem vabanevat palgafondi raha ja ka ülejäänud töötajate paremat tasustamist. Raha ei kavatseta süsteemist ära võtta. Lisavahendeid riigieelarvest ei küsita, nii et lõppkokkuvõttes me optimeerime oma rahakasutust ja muudame seda mõistlikumaks.

11:31 Aseesimees Enn Eesmaa
Jürgen Ligi.

11:31 Jürgen Ligi
Aitäh! Härra minister! Te jätsite kasutamata suurepärase võimaluse rääkida siin kokkuhoiust, sünergiast – õhk on paks igasugu totratest reformiideedest. Ent te esitlete üsna praktilist ettevõtmist ja räägite sellest, et tegelikult jääb kõik endiseks. Sellest on kahju. See sõnum oleks võinud olla sisulisem. Aga hea küll. Te pigem rõhutate, et raha jääb alles, mitte et seda säästetakse. Aga öelge, kas asutuste kokkuliitmisel on ka mõni risk! Inspekteerimine on alati sõltumatu tegevus. Selle saali suurimad

puupead ei taipa, et see ei ole poliitiliselt juhitav tegevus. Kas te seda riski olete proovinud kuidagi isoleerida, et minister hakkab ütlema, et mine ja püüa see pätt kinni?

11:31 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Aitäh! Kõigepealt, mis puutub sellesse, et raha jääb alles, siis eelkõige me näeme võimalust kasutada seda allesjäävat raha allesjäävate ametnike palga tõstmiseks. Kui võrrelda üldisi palgatabeleid, siis keskkonna valdkonnas töötavate inimeste palgad ei ole heal positsioonil. Tegelikult on mul hea meel selle üle, et viimastel riigieelarve läbirääkimistel lepiti kokku, et keskkonnainspektorite palgafondi suurendatakse samas tempos nagu politseinikel ja teistel sisejulgeoleku valdkonna töötajatel. Saadakse aru, et keskkonnakuriteod on tõsised kuriteod. See on esimene samm paranemise poole. Üldiselt on ju poliitilise tähelepanu all on olnud õpetajate palgad, politseinike palgad jne, aga mitte keskkonnaametnike palgad. Sellepärast see seis ei ole sugugi hea. Nii et seda lisaraha me kindlasti vajame. Kui me suudame tugiteenuste ja majanduskulude arvel suunata lisaraha palgafondi, siis on see minu arvates väga hea samm.
Küsimus aga oli riski kohta, et kui on ühes asutuses koos lubadega tegelemine ja järelevalve. Aga need inimesed on erinevad ja ühtepidi me soovime, et nende koostöö tiheneks. Ent meil peab tõesti sisekontroll, siseaudit selles mõttes toimima, et järelevalvet tehes need huvid ei satuks konflikti. Ka praegu need inimesed tihtipeale töötavad ühes majas ühel korrusel ja tunnevad isiklikult üksteist väga hästi. Nii et nende ohtudega tuleb võidelda ka praegu, kui ühendametit veel ei ole.
Mis puutub poliitilisse sekkumisse, siis ma ei näe, et selle ühendasutuse korral olukord kuidagimoodi halveneks. Meil on tükk aega olnud nii, et Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni peadirektor kuuluvad ühte erakonda ja on kuulunud isegi ühte erakonda ministri ja kantsleriga. Kõik neljakesi on ühte erakonda, Reformierakonda kuulunud! Ma ei tea, kas sel ajal oli poliitilist sekkumist. Ma loodan, et ei olnud. Ja ma ei näe, et see oht kuidagi suureneb, kui kaks asutust tulevikus ühendatakse.

11:31 Aseesimees Enn Eesmaa

Toomas Kivimägi.

11:31 Toomas Kivimägi

Aitäh, härra juhataja! Väga lugupeetud minister! Nii olulise muudatuse puhul pole kindlasti väheoluline peakorteri asukoht. Sa märkisid korduvalt, et mitte midagi eriti ei muutu ja ka rahaliselt erilist säästu ei ole. Selle kohta ma ütleksin, et see plaan on natuke vähe ambitsioonikas. Oleksin oodanud palju pikemat loetelu asjadest, mis muutuvad, sh ka raha kokkuhoidu. Aga kus on ikkagi see tulevane keskkontori asukoht? Praegu on kaks aadressi: Keskkonnaamet paikneb Tallinnas Narva maanteel ja Keskkonnainspektsioon Pärnus. Kas ma võin eeldada – pidades silmas üldist suunda riigiasutusi Tallinnast välja viia –, et peakorteri asukoht on Pärnu? Kas ma saan õigesti aru? Ja sinu viimasest vastusest lähtudes küsin, kas tolle ühendasutuse peadirektor on Isamaast.

11:31 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Aitäh! Viimasele küsimusele saab vastata riigisekretäri juhitav kõrgemaid riigiametnikke valiv komisjon. Kandidaatide esitamise tähtaeg on lõppenud, oma kandidatuuri esitas üheksa inimest. Komisjon teeb nende seast valiku. Minu teada on kõik kandidaadid sisuliselt tugevasti seotud avaliku sektoriga – nad on avaliku sektori taustaga, mitte erasektori taustaga. Nii et üldiselt teada-tuntud inimesed.
Aga ma tulen selle juurde, et kokkuhoidu ei ole. Ma rõhutan: kokkuhoid on eelkõige tugiteenuste ja majanduskulude poole peal. Tugiteenuste töökohti saab vähendada, tugiteenuste muid kulusid saab vähendada. Ja seda kokkuhoitavat raha saab kasutada inimestele suurema palga maksmiseks. See on eelnõu kõige suurem pluss. Lisaks see, et töö koordineerimine läheb paremaks ja nagu juba mainitud, inimestel läheb asjaajamine lihtsamaks. Kui inimene läheb Otepää kontorisse, siis ta ei pea hakkama kindlaks tegema, kas ta on sattunud Keskkonnainspektsiooni või Keskkonnaametisse. Ta läheb lihtsalt Keskkonnaametisse ja teab, et saab seal oma probleemid lahendada.
Mis puutub peakontorisse, siis peakontorite juriidilised aadressid on tänapäeval muutunud üsna fiktiivseks. Võin näiteks tuua Haridus- ja Teadusministeeriumi või mõne muu riigiasutuse. Juriidiline aadress iseendast ei tähenda väga palju. Aga minu otsusega on Keskkonnainspektsiooni juriidiline aadress praegu Pärnus ja sellega seoses on plaan 2019. aasta aprilliks viia 20 Keskkonnainspektsiooni töökohta Pärnusse. Praeguseks on Pärnusse viidud 15 kohta ja ma kinnitan, et ülejäänud viis viiakse

sinna aprilliks, nii nagu ette nähtud. Keskkonnaamet on lubanud viia 2019. aasta aprilliks 18 töökohta Tallinnast ja üldse Harjumaalt väljapoole ja kõik 18 on juba välja viidud. Ma kinnitan, et ühtegi töökohta selle eelnõu kohaselt väljastpoolt Harjumaad Harjumaale ei tooda. See on olnud selle reformi mõte algusest peale. Milline saab olema ühendasutuse juriidiline aadress, see on rakendusakti ehk määruse otsus. See on üks rida ameti põhimääruse tekstis, kus on nimetatud juriidiline aadress. Ma aga ei ületähtsustaks seda. Nagu ma ütlesin, meil on küllalt näiteid, kus asutuse juriidiline aadress on üks, aga peadirektori elukoht võib-olla teine. Kas see asukoht saab olema Pärnu? See on kindlasti üks võimalikest variantidest, aga kõigepealt oleks vaja seadus vastu võtta.

11:31 Aseesimees Enn Eesmaa
Helmut Hallemaa.

11:31 Helmut Hallemaa
Austatud eesistuja! Lugupeetud minister! Ma ei tea, kuhu mind ühe kolleegi klassifikatsiooni järgi, puupeade ja kivipeade klassifikatsiooni järgi paigutatakse, aga ma tean, millest ma räägin. Ma olen töötanud riiklikus looduskaitse valitsuses juhataja asetäitja ja inspektorina ja maakondlikus keskkonnaametis peaökoloogi-inspektorina. Üldiselt ma adun, millised kriitilised ja riskantsed probleemid selles nn kahestumises on. Ma küsin nüüd uuesti natuke sisulise poole kohta. Kõigist teistest pooltest sa rääkisid, aga sisust läksid suhteliselt kiiresti üle. Mis ikkagi on selle liitmise sisulised alused? Me liidame lubade andmise tingimuste kehtestamise ja nõustamise-soovitamise ning teiselt poolt kontrollimise. Aga kontrollorganisse üldiselt ei julge keegi väga minna nõu küsima või vähemalt sellest ei räägita avalikult. Palun ikkagi sisulisi argumente, miks need kaks täiesti erinevat poolt liidetakse!

11:31 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Üks argument on töö parem koordineerimine, nagu ka riigikontrolör välja tõi. Kui ühe valdkonna riigiasutused teevad koostööd, siis see ei peaks käima nii, nagu ta teatud juhtumitele viidates näiteks tõi, et kirjade teel vaieldakse õigusaktide tõlgendamise üle. Selles valdkonnas tuleks õigusakte ühtmoodi tõlgendada. See teeks kokkuvõttes kogu keskkonna igas mõttes meie inimeste, meie ettevõtete jaoks paremaks. See on üks oluline argument.
Teine argument on kindlasti kulude kokkuhoid ja kokku hoitud raha kasutamine töötajate paremaks tasustamiseks. Ja kolmas on muu koordineeritav tegevus, näiteks teavituskampaaniate läbiviimine, inimeste nõustamine. Ka järelevalvetöötajad võivad minu arust inimesi nõustada. Ma usun, et nad teevad seda väga professionaalselt, olenemata valdkonnast – olgu see Maksu- ja Tolliamet, olgu see Muinsuskaitseamet, ükskõik mis amet. Me ju näeme, et see Eesti riigis toimib. Kui küsitakse nõu, siis küsitakse ka Maksu- ja Tolliametilt, vaatamata sellele, et Maksu- ja Tolliametil on ka järelevalvefunktsioon.

11:31 Aseesimees Enn Eesmaa
Palun, Urve Tiidus!

11:31 Urve Tiidus
Lugupeetud juhataja! Lugupeetud minister! Minu küsimuse teema on kvaliteetsemad teenused, mis nende asutuste ühendamise tulemusel peaks nagu sündima. Võtame ühe sellise olukorra, mida te nimetate kriisisituatsiooniks. Seletuskirjas öeldakse, et kõik läheb paremaks, mobiliseerimine on kiirem ja info liikumine on kiirem. Aga oletame – annaks jumal, et sellist asja ei tule! –, et on ulatuslik naftareostus. Kas te kirjeldaksite natuke selle ühendasutuse suuremat võimekust, mis peagi tekib? On see inimfaktor või logilistilised lahendused või mis asjad on need, mis tagavad selle parema teenuse, kvaliteetsema teenuse?

11:31 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Näiteks sõidukite kasutus. Kui meil on praegu vaja mobiliseerida Keskkonnainspektsiooni töötajaid, kui on vaja, et nad välja sõidaksid, siis Keskkonnameti sõidukeid nad kasutada ei saa. Teine näide: kui mingile ettevõttele on antud välja luba käidelda naftasaadusi, siis praegu on see info ühes asutuses, aga

järelevalvet teeb teine asutus. Minu arvates on mõistlik, et sedalaadi info on ühes asutuses. Töötaja saab oma kolleegilt kohe otse küsida, mis ettevõte see on, millised on sinu kontaktid temaga olnud, mida sa tead sellest ettevõttest, sellest olukorrast, neist mahtudest, nendest ainetest, mida nad käitlevad. Need on kõik sünergia tekke kohad.

11:31 Aseesimees Enn Eesmaa
Urmas Kruuse, teine küsimus, palun!

11:31 Urmas Kruuse
Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt minister! Need viimased näited, mis te tõite, küll ei kinnita meie e-riigi kuvandit. Selleks, et autosid kordamööda kasutada, ja selleks, et lubadega seotud informatsioon jõuaks kontrollijate kätte, ei pea kaks inimest istuma kõrvalkabinettides. Aga teie vastuseid kuulates sain ma aru, et uue ameti peadirektori konkurss on juba välja kuulutatud ja lõppenud. Kas ma sain õigesti aru?
Ja kui ma sain õigesti aru, siis ma küsin seda, et mida me siis praegu siin parlamendis teeme. Kas viisakas ei oleks konkurss kuulutada välja peale seda, kui parlament on selle teema läbi arutanud ja eelnõu poolt hääletanud? Selgitan ka, mida ma oma esimest küsimust esitades mõtlesin sõltumatuse all. Ma pidasin silmas seda, et meil on ju tegemist ministeeriumi allasutusega, ja soovisin teada, kas arutati teatud kontrollifunktsiooni riigis tervikuna viimist ministeeriumide alt välja, et kontrollijad oleksid täiesti sõltumatud. Ja siin ei ole küsimus ainult poliitilises sõltumatuses.

11:31 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Aitäh! Kõigepealt e-riigi kuvandist. Viidates Urve Tiiduse küsimusele, tahan öelda, et ainuüksi e-riigi võimalusi kasutades ma siiski naftareostuse probleemi lahendamist ette ei kujuta. Siin on muud riigi panust ka vaja. Mis puudutab konkurssi, siis välja kuulutati konkurss Keskkonnaameti peadirektori leidmiseks. Konkursi tingimustes on kirjas, et kandidaate on teavitatud, et asutuste ühendamise seaduseelnõu on Riigikogus arutusel. Võib olla, et Keskkonnaamet on suurem kui praegu, ja võib olla ka, et Keskkonnaamet on sama suur kui praegu. Konkursi väljakuulutamist ära jätta seadus ei võimaldanud. Avaliku teenistuse seaduses on kirjas, et kui mõlemal praegusel peadirektoril lõpeb töösuhe 31. detsembril, siis teatud arv päevi enne seda tuleb välja kuulutada konkurss uue peadirektori leidmiseks.
Kolmas küsimus puudutas järelevalve viimist väljapoole ministeeriume. Laiemalt sellest eelnõu kontekstis juttu ei olnud. Kitsamalt on juttu olnud, kas järelevalve võiks olla üldse Politsei- ja Piirivalveameti pädevuses. Seda ettepanekut on tehtud ja seda on arutatud. Meie oleme selles eelnõus näinud just seda sünergiat, seda koostöötamist, mis sünnib, kui teave on ühes asutuses.
Kui viia järelevalve Politsei- ja Piirivalveameti alla, siis see keskkonna valdkonnas koos tegutsemist kindlasti ei tugevda. Me teame, et Politsei- ja Piirivalveamet on umbes kümme korda suurem. Prioriteedid on seal lähisuhtevägivald, narkootikumid ja muud sellised teemad. Keskkonna valdkonna inimestel üldiselt ei ole sellist veendumust, et see kuidagi suurendaks sünergiat ja parandaks teadmisi, mis meil keskkonnaprobleemide lahendamisel peaks olema. Pigem on mure, et see teema upuks paljude teiste vahele ja keskkonnaprobleemidega kursis olek oleks halvem.

11:31 Aseesimees Enn Eesmaa
Peeter Ernits.

11:31 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea ettekandja! Enne ütlesite, et tormamist ei ole, aga praegu ütlesite, et seadust ei ole küll vastu võetud, aga konkurss käib juba. Tunnistasite, et tegelikult tormamine käib. Aga minu küsimus on selle kohta, et riigireformi inimesed arvavad, et asju peaks sisuliselt vaatama. Praegu te teete tehnilise ühendamise. Kas te olete analüüsinud, kui palju Keskkonnaamet neid igasuguseid lubasid välja annab, mida inspektsioon kontrollima peab? Äkki peaks vaatama tervikpilti, et bürokraatia tiibu kärpida ja et inimestel-ettevõtjatel lihtsam oleks, ning siis ühendada kogu see valdkond? Praegu seisab ees tehniline ülepeakaela liitmine, sisulist analüüsi pole. Kas see vahekord on parlanksis: et amet annab nii palju lube välja ja inspektsioon peab hakkama pärast kontrollima nii paljude lubade kasutust?

11:31 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Aitäh! Kõigepealt, mis puudutab peadirektori konkurssi, siis selle oleks pidanud vastavalt seadusele välja kuulutama nii või naa, sõltumata sellest, kas amet ühendatakse või ei ühendata. Midagi ei ole parata, me pidime selle konkursi välja kuulutama, nii näeb seadus ette. Viis aastat on peadirektori ametiaeg ja see aeg saab nüüd läbi. Täpselt numbrit peast praegu ei mäleta, aga teatud arv päevi enne seda tuleb konkurss välja kuulutada. Nii et ühtpidi on need kaks protsessi seotud, aga seadusest tulenevalt tuleb tegeleda mõlemaga.
Teiseks, mis puudutab lubade arvu laiemalt, siis jah, me analüüsime pidevalt, kuidas protsessi on võimalik lihtsustada. Seal on mängus kaks poolt. Viimane lihtsustamise näide on metsa majandamisel raieteatiste süsteem. Tänu ka seadusandja tehtud seadusmuudatusele toimib nüüd sisuliselt automaatne süsteem. See võimaldas Keskkonnaametis koondada päris mitu inimest, sisuliselt robot lahendab paljud olukorrad ise ära. Asi on muutunud lihtsamaks. Samas on see tekitanud ka küsimusi, kas see nii lihtne ikka peaks olema. Töötame pidevalt ka uue keskkonnalubade infosüsteemi kallal. Vaatame, et oleks võimalik ühe kompleksloaga oma probleemid lahendada, et ei peaks palju erinevaid lube olema. Aga jällegi, mängus on kaks poolt. Kui tahame teatud keskkonnatoiminguid lihtsustama hakata, siis alati on ka vastuhääli, mis küsivad, kas see lihtsustamine on õigustatud.

11:31 Aseesimees Enn Eesmaa
Henn Põlluaas.

11:31 Henn Põlluaas
Aitäh, lugupeetud eesistuja! Hea minister! Lisaks Keskkonnaametile ja Keskkonnainspektsioonile on meil ka Keskkonnaagentuur, mille tegevus üsna suurel määral kattub eespool nimetatute omaga. Kas arutati ka selle agentuuri ühendamist nendega ja kui arutati, siis miks seda otstarbekaks ei peeta?

11:31 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Aitäh! Jah, arutati. Varasemas Rahandusministeeriumi tellitud analüüsis ongi välja toodud, et tegelikult võiks kolm ametit ühendada. Aga praegu jõudsime seisukohale, et see oleks liiga suur tükk ampsata. Keskkonnaamet ise on moodustatud eri asutuste ühendamise teel. Keskkonnaagentuur on moodustatud viis aastat tagasi eri asutuste ühendamise teel ja peadirektori sõnul on need nüüd hakanud koos hästi toimima. Kui nüüd mõelda, et me paneme kokku nii erinevad valdkonnad nagu Keskkonnainspektsioon ja ilmateade, siis tundus nagu pisut suur suutäis. Tundus mõistlik kõigepealt viia kokku Keskkonnaamet ja Keskkonnainspektsioon ja siis võib-olla mõne aasta pärast, näiteks viie aasta pärast kaaluda järgmise etapina Keskkonnaagentuuri ja Keskkonnaameti ühendamist. Selline jäi praegu seisukoht ja sellepärast see seaduseelnõu sellisel kujul teie ees on.

11:31 Aseesimees Enn Eesmaa
Palun, Krista Aru!

11:31 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud minister! Kahe asutuse kokkuliitmine puudutab – lisaks sellele, et kehtestatakse võib-olla uusi ülesandeid ja loodetakse sünergiat – väga konkreetselt nendes asutustes töötavaid inimesi. Aega on vähe, sellega kiirustatakse. Kas te saate meile kinnitada, et sisekommunikatsioon nende inimestega on käimas, et see on piisav ja kellelegi praegustest töötajatest et tehta liiga, kellelegi ei tehta ülekohut ja kedagi ei jäeta kõrvale?

11:31 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Aitäh! Mehhanism on olnud selline, et kõigepealt moodustati ministri käskkirjaga juhtrühm, kes on seda reformi ette valmistanud. Sinna on kaasatud ka mõlema asutuse peadirektorid ja mõlemad asutused on endi töötajate hulgast sinna projektijuhid määranud. Neljas kohas Eestis on läbi viidud suur koosolek, kuhu on olnud kutsutud kõik mõlema asutuse töötajad, ja vastatud kõigile nende küsimustele. Ministeeriumi kantsleri eestvedamisel on see toimunud. Juhtrühma eri töörühmad on läbi arutanud, kuidas hakkab tegutsema järelevalve, kuidas hakkavad koos töötama juriidilised osakonnad, personaliosakonnad jne, jne.

Minu viimane kogemus on külaskäik Valga kontorisse, kus need asutused olid sisuliselt kõrvaltubades. Külastasin ka Räpinas neid ruume. Pean ütlema, et nendel inimestel, kellega mina olen rääkinud, ei olnud kriitilisi seisukohti. Nad pigem ütlesid, et eks me peame koostööd tegema nii või naa. Mulle tundub, et suur osa nendest muredest on maha võetud. Aga minu meelest kõige suurem mure sellisel puhul – oleme seda riigiasutuste ühendamisel ka varem näinud – on see, et ega ometi üks asutus ei neela teist asutust alla, et oleks mingi tasakaalustus. Kummalgi on ju oma organisatsioonikultuur. Me teeme kõik selleks, et sellist olukorda vältida.

11:31 Aseesimees Enn Eesmaa
Märt Sults.

11:31 Märt Sults
Aitäh, hea eesistuja! Hea minister! Küsimus selline. Praegu on looduses seatud nii, et on lõheliste kudemise aeg. Kui see seaduseelnõu nüüd vastu võetakse ja need ametid liidetakse, siis mil määral on lõhelised kudemise ajal paremini kaitstud röövpüüdjate eest? Praegu ei saa kahjuks ei riik ega kohalikud omavalitsused röövpüüdjatega hakkama, kutsutakse appi vabatahtlikke ja Politsei- ja Piirivalveametit ja keda kõiki veel. Kuidasmoodi ikkagi efektiivsemalt kaitsta meie rahvuslikku aaret ehk lõhelisi?

11:31 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Aitäh! Kui kaks ametit on koos, siis on ka teavitustööd kindlasti lihtsam teha. Kõik töötajad saavad paremini selgitusi anda. Selge, et inspektori ülesandeid saab täita ikkagi inspektor. Kogu elu me lõheliste eest ära elada ei saa, aga ka Riigikogu liikmed on väga oodatud kalastajate seltsiga ühendust võtma ja nendega koos minema vabatahtlikusse kalavalvesse.

11:31 Aseesimees Enn Eesmaa
Meelis Mälberg.

11:31 Meelis Mälberg
Aitäh, istungi juhataja! Hea minister! Just äsja kolleeg Krista Aru küsimusele vastates te ütlesite, et üks laialt levinud hirme organisatsioonide ühendamisel on see, et ega üks või teine teist alla ei neela. Ja see on täiesti loomulik ja inimlik. Te olete öelnud, et esialgu, esimeses etapis jääb kõik nii, nagu on. Kontorid jäävad samadesse kohtadesse ja inimesed jäävad tegema sama tööd. Aga ma küsin niipidi: millistes Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni valdkondades te näete praegu kõige suuremaid vajakajäämisi? Kuhu see uus ühendasutus võiks oma tegevuse teraviku suunata?

11:31 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Ma arvan, et eelkõige peame järelevalvele suutma rohkem rõhku panna, seda ka ametikohtade poolest. See vist oli Peeter Ernits, kes küsis lubade väljastamise kohta. Me peame läbi mõtlema, kuidas see oleks võimalikult sujuv, kiire ja nõuaks vähem tööjõudu, ning rakendama kokkuvõttes oma töötajaid rohkem järelevalveks. Ma arvan, et see on tulevikusuund, mis seda asutust ees ootab.

11:32 Aseesimees Enn Eesmaa
Toomas Kivimägi.

11:32 Toomas Kivimägi
Aitäh, härra juhataja! Väga lugupeetud minister! Ma ei taha kindlasti seda konkursiteemat üle tähtsustada, see ei ole maailma kõige tähtsam teema, aga minu jaoks on toimunu küll äärmiselt ebaloogiline. Ma ei kujuta ette, kas selle konkursi raames kandidaadid kirjutasid essee, kandideerimaks ainult praeguse Keskkonnaameti peadirektori kohale või ühendasutuse peadirektori kohale. Eeldan loomulikult viimast. Eriti absurdne olekski see, kui nad kirjutanuks essee ainult Keskkonnaameti peadirektori kohale kandideerimiseks. Siis on see täiesti mõttetu. Minu arvates ei oleks mingi suur probleem olnud, kui mõneks kuuks oleks keegi nimetatud kohusetäitjaks, mõni asetäitja oleks töö üle võtnud, ja peale seda, kui parlament on eelnõule heakskiidu andnud, kui asutused on ühendatud, oleks kuulutatud välja konkurss ühendameti peadirektori kohale. Ja teine küsimus on see, kas tõepoolest selle

eelnõu kohaselt kokkuhoid on null või pigem on bilanss miinusmärgiga. Kulud on 180 000 eurot, nagu ma aru saan.

11:32 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Aitäh! Teisele küsimusele vastates kinnitan, et suures pildis ei tähenda see eelnõu ei täiendavat koormust riigieelarvele ega ka täiendavalt kokkuhoitud vahendeid riigieelarvele. Alguses tähendab see ühendasutusele teatud kulutusi ametitõendite vahetuseks, visiitkaartide vahetuseks, autode peal olevate kleepsude vahetuseks. See arvestus on tehtud: 45 000 eurot. Aga näiteks Keskkonnainspektsiooni vanad vormid on plaanis lõpuni kanda, mitte osta inimestele kohe uue asutuse nimega uusi vorme selga. Tegutseme võimalikult optimaalselt. Aga pikas perspektiivis tähendab ühendamine tugiteenuste pealt kokkuhoidu ja nagu ma ütlesin, seda raha saab kasutada palkade tõstmiseks.
Nüüd küsimuse esimene osa – ma ei märkinud seda üles, see läks mul peast välja. Aitad korra äkki? (Hääl saalist.) Seadus ütleb selgelt, et tuleb välja kuulutada konkurss. Praegu me oleme kuulutanud välja ühe konkursi. Kandidaatidele on öeldud, et Keskkonnaamet võib olla suurem ja võib olla väiksem. Eks me ole seda teistes asutustes ka näinud, et inimene kandideerib teatud arvu töökohtadega asutuse juhiks, aga pärast tuleb juhtida asutust, milles on märksa rohkem või vastupidi, märksa vähem töökohti. Eks sellega peab ikka arvestama.
Ilmselt sõltuvalt sellest, kuidas Riigikogu eelnõusse suhtub, võib mõne kandidaadi motivatsioon seda kohta saada ka väheneda. See on muidugi võimalik, seda ei saa kahjuks välistada. Aga nagu ma ütlesin, seaduses on öeldud, hiljemalt mitu päeva enne ametis oleva juhi töösuhte lõppu tuleb konkurss välja kuulutada. Seal on omad protseduurid, mis võtavad aega. Oleks ehk mitmeks kuuks tekkinud väga keeruline olukord, kui me ei oleks üldse seda konkurssi välja kuulutanud. Loota sellele, et leiame mingi seaduseaugu – riigisekretär igatahes kinnitas mulle, et tal ei ole võimalik jätta see konkurss välja kuulutamata.

11:32 Aseesimees Enn Eesmaa

Helmut Hallemaa.

11:32 Helmut Hallemaa

Aitäh, eesistuja! Lugupeetud minister! Ma olen teiega täiesti nõus, et lubade andmine tuleb muuta lihtsamaks, efektiivsemaks ja toimivamaks. See on hädavajalik kas liites või mitte liites. Konkursi puhul aga ei ole minu meelest küsimus mitte ameti suuruses. Pigem on seal ju nii, et ma kandideerin ühe ameti juhiks, aga hiljem saan nagu Brežnevi pakikeses kaasa kontrollifunktsiooni, mis on totaalselt teine asi. See on tegelikult palju suurem probleem. Nii et ma küsin ikkagi liitmise kohta. Te rääkisite ka Keskkonnaagentuurist ja Keskkonnaametist. Miks neid ei kaalutud liita? Need on mõlemad sisulisi ülesandeid täitvad asutused. Miks liidetakse just sisulist tööd tegev Keskkonnaamet ja kontrolliv inspektsioon? Ja küsimus nii oleviku kui ka tuleviku kohta: kes ja kuidas kontrollib kontrollijaid? Kuidas see on seni toimunud ja kuidas see toimub tulevikus, kui needsamad pooled ehk ühelt poolt lubade andja ja teiselt poolt lubade kontrollija on ühes majas?

11:32 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Aitäh! Nagu ma juba ütlesin, üldiselt on Eestis mindud seda teed, et järelevalve ja lubade andmine on ühes asutuses. Tõin siin ka erinevaid näiteid, nimetasin Muinsuskaitseametit, Maksu- ja Tolliametit, Põllumajandusametit ja Veterinaar- ja Toiduametit. Võite kõik ümberringi vaadata ja näha, et üldiselt Eestis on seda teed mindud. Ma rõhutan siin, et Keskkonnainspektsioon ei kontrolli Keskkonnaametit. Keskkonnaamet väljastab loa ja Keskkonnainspektsioon kontrollib seda, kuidas loa saaja tegutseb, kas ta täidab loa tingimusi. Nii et üks asutus ei kontrolli teist. Mõlema tegevus on suunatud väljapoole, on suunatud inimestele, on suunatud ettevõtetele. Selles mõttes viidatud konfliktioht ei ole suur. Kui te mõtlete, et üks asutus kontrollib teist, siis seda ei ole. Ja eks ka praegu peab siseaudit head tööd tegema. Iseenesest on keskkonnakuriteod olemas. Ja ma ei tea, kui palju me seda ühiskonnas teadvustame, aga keskkonnakuriteod on tihtipeale ikkagi väga tõsised majanduskuriteod.
Seni on meil suhtutud niiviisi, et keskkonna valdkonnas töötajate palgad ei ole olnud esimeste prioriteetide hulgas. Seda sõltumata sellest, millised valitsusliidud meil on olnud. Ma arvan, me kõik võime seda ausalt tunnistada. Tihtipeale inimesed, kes selles valdkonnas tegutsevad ja väljastavad lube,

ja teiselt poolt need, kes teostavad järelevalvet – need inimesed langetavad väga tähtsaid otsuseid. Nende otsustest võivad sõltuda ettevõtete jaoks miljonid. Minu arvates on väga tähtis, et need inimesed, kes iga päev just seda sisulist tööd teevad, oleksid oma töös motiveeritud. Tugiteenuste poole peal ei ole need ohud nii suured. Aga just sisulist tööd tegevad inimesed peavad olema motiveeritud, peavad olema hästi tasustatud. Ja see eelnõu pakub välja ühe viisi, kuidas me suudame seda tõhustada.

11:32 Aseesimees Enn Eesmaa
Meelis Mälberg.

11:32 Meelis Mälberg
Aitäh! Hea minister! Esimese etapi järel jääb ühendasutusse tööle umbes 550 inimest. On selge, et suuremal osal nendest on töökoht väljaspool Tallinna, aga siiski arvestatav osa töötab Tallinnas. Ma kasutan võimalust ja küsin, mis seisus on uue puidust keskkonnamaja ehitus. Sinna olid ju planeeritud nii Keskkonnameti kui Keskkonnainspektsiooni töötajate töökohad.

11:32 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Aitäh! Uue keskkonnamaja arhitektuurikonkurss kuulutati välja 6. novembril ja kestab paar kuud. Konkurss on rahvusvaheline, püüame teavitada võimalikult paljusid büroosid. Kasutame selleks CO_2 kvootide müügist saadud raha, kuna tegu on keskkonnasõbraliku projektiga. Ja tõesti on kavas, et sinna kolivad kokku kõik Harjumaal tegutsevad meie valdkonna asutused. Kolmandiku sellest aga võtaks enda alla loodusmuuseum. Miks on vaja uusi pindu? Üks põhjus on selles, et suur osa keskkonna valdkonna asutustest asub praegu rendipindadel, mida renditakse erasektorilt ja mitte kõige soodsamatel tingimustel. Nii või naa tuleb uute ruumide küsimus lähiaastatel lahendada. Plaan – kohtade arv, ruumide planeering – on tehtud selle arvestusega, et need töökohad, mis jäävad Harjumaale, liiguvad sinna kokku. Silmas tuleb pidada kohustust, kui palju töökohti me Harjumaalt välja viime. Lugesin need arvud enne ette.

11:32 Aseesimees Enn Eesmaa
Palun, Urve Palo!

11:32 Urve Palo
Aitäh, eesistuja! Lugupeetud minister! Nende kahe asutuse kokkupanemisel, te olete rõhutanud, et suuri muutusi ei ole oodata – rahalist kokkuhoidu ei ole, inimeste arv jääb enam-vähem samaks. Samas rõhutasite ka seda, et kontrolli osakaal võiks suureneda. Aga palun öelge veel korra, miks te näete vajadust neid kahte asutust liita, ja lühidalt ka seda, milliseid tulemusi te ootate. Mille alusel te näiteks aasta pärast hindate, et see õnnestus? Mis peaks olema aastaga muutunud? Ja kas näete positiivse kõrval ka mingeid ohtusid? Mis võib viltu minna?

11:32 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Aitäh! Ma hakkan pihta tagantpoolt. Mis võib viltu minna? Viltu võib minna see, et selles asutuses ei teki head koostööõhkkonda, kuna praegu on mingil määral nende asutuste töökultuurid erinevad. Nagu ma juba ütlesin, üks pool võib tunda, et teine on ta alla neelanud. Inimeste motivatsioon langeb ja töötulemused kannatavad. Kindlasti on ka korruptsioonirisk. Seda tuleb tähelepanelikult jälgida. Ühtpidi me tahame, et inimeste läbikäimine oleks tihedam, et infovahetus oleks tihedam, aga mingit ebaseaduslikku omavahelist koostööd muidugi ei tohi olla. Need on need ohud, mida ma näen. Ja teiselt poolt plussid: infovahetus muutub paremaks, õigusaktide tõlgendamine ühtlustub. Isikud ja ettevõtjad, kellel on vaja selles valdkonnas asju ajada, suhtlevad ühe asutusega ja nad teavad, et õigusruum nende jaoks on sama. Kokkuvõttes ressursside kasutamine muutub paindlikumaks – raha kasutus, sõidukite kasutus, aga ka inimeste kasutus, näiteks teavituskampaaniateks.

11:32 Aseesimees Enn Eesmaa
Peep Aru.

11:32 Peep Aru

Aitäh, lugupeetud eesistuja! Hea minister! Sain päris palju huvitavat informatsiooni, aga põhiline informatsioon oli see, et efekt ilmneb suurel määral siis, kui kahe auto asemel sõidab üks auto objektile. Eks see on ka muidugi väga tähtis, see ju tähendab poole vähem kulutusi autodele. Aga mul on küsimus konkursi kohta. Te ütlesite, et mõlema, nii inspektsiooni kui ka ameti peadirektori ametiaeg lõpeb 31. detsembril. Kas see oli keelelapsus? Kui ei olnud, siis kas juriidiliselt võib juhtuda niimoodi, et kui Riigikogu jätab selle eelnõu kiirustades vastu võtmata, siis rikutakse seadust, kuna Keskkonnainspektsiooni peadirektori konkurss on välja kuulutamata?

11:32 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Kiirustades te seda seadust vastu ei võtaks. Aga jah, tõsi on see, et vastavalt seadusele on riigisekretäri juhitav kõrgemate riigiametnike valiku komisjon keskkonnaministri ettepanekul kuulutanud välja ühe konkursi, mitte kaks konkurssi. Kui Riigikogu seda seadust vastu ei võta, siis tuleb kiiremas korras kuulutada välja konkurss Keskkonnainspektsiooni peadirektori ametikoha täitmiseks.

11:32 Aseesimees Enn Eesmaa
Urve Palo, palun!

11:32 Urve Palo
Aitäh! Lugupeetud minister! Küsin veel seda, kas idee need kaks asutust ühendada on ministri soov ja toimub tema eestvedamisel või on see tulnud altpoolt või kuskilt mujalt? Kust see idee pärineb ja kui vana see on?

11:32 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Minu hea kolleeg ja sõber Marko Pomerants viitas, et see idee pärineb Rahandusministeeriumist. Tõesti, seda on vähemalt kümne aasta jooksul korduvalt arutatud seoses erinevate riigireformi kavanditega. Ma pole seda tahku siin väga mängu toonud, aga sisuliselt võime öelda, et see on üks osa riigireformist. Me oleme seadnud väga palju eesmärke, kuidas muuta oma riigiasutuste struktuuri minimalistlikumaks, efektiivsemaks. Kindlasti võib öelda, et see on üks osa reformist ja ammune idee. Meie valdkonnas puhkes see mõte õide siis, kui jaanipäeval asus ametisse Keskkonnaministeeriumi uus kantsler. Tema võttis selle endale üheks prioriteediks, mille ta otsustas kohe ära teha. Ta leidis, et niiviisi on võimalik muuta meie valdkonnas töö tõhusamaks. Tema sellesse ideesse väga usub ja tema on olnud selle eestvedaja, tema on olnud reformi läbi viiva juhtrühma juht. Tema on käinud nendel kohtumistel maakondades, millest ma eelnevalt rääkisin. Nii et n-ö peaideoloog on meie ministeeriumi kantsler.

11:32 Aseesimees Enn Eesmaa
Peep Aru.

11:32 Peep Aru
Aitäh! Mul on ikka mure südames selle konkursi pärast. Enne te rõhutasite väga kõvasti mitmel korral, et seaduses sätestatud tähtaegadest tuleb kinni pidada ja et Keskkonnaametile, olgu see suur või väike, tuleb juht leida. Aga inspektsiooni juhi leidmisel saab samamoodi tähtaeg täis, konkurssi välja kuulutatud ei ole. Kas on tegemist seaduserikkumisega?

11:32 Keskkonnaminister Siim Kiisler
See sõltub sellest, kuidas Riigikogu täna arutatavat eelnõu menetleb. Ma loodan väga, et Riigikogu toetab seda.

11:32 Aseesimees Enn Eesmaa
Arno Sild.

11:32 Arno Sild

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud minister! Tahan küsida niimoodi: kas mõjude hindamine on nüüd valitsusel vabatahtlik? Kas on nii, et uute eelnõude arutamiseks andmisel ta võib seda teha ja mitte teha? Kas te pidasite selle eelnõu puhul mõjude analüüsi ebaotstarbekaks või vähevajalikuks? Miks mõjude hindamist ei ole tehtud?

11:32 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Aitäh! Sellelgi seaduseelnõul on seletuskiri ja selle punkt 6 on saanud pealkirjaks "Seaduse mõju". Siin on kirjas, et seaduse rakendamisega ei kaasne sotsiaalset mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, regionaalarengule ega olulist mõju kohaliku omavalitsuse korraldusele. Jne, jne. Saate ise tutvuda, see on pikem tekst. Eraldi on välja toodud ümberkorralduste mõju riigiasutustele ja ümberkorralduste mõju elanikkonnale ja ettevõtetele. On öeldud, et elanikele ja ettevõtetele suunatud avalikud teenused muutuvad kvaliteetsemaks ja ühetaolisemaks, kuna edaspidi on üks keskkonna valdkonnas rakendusfunktsioone täitev asutus. See muudab isikule riigiga suhtlemise selgemaks ja lihtsamaks. Siin on veel mitmeid lõike selle kohta, milline see mõju on. Eraldi on välja toodud halduskoormuse vähenemine. Riskid ja nende maandamise meetmed on eraldi tabelis kirjas. Ma ütleks, et kõige kokkuvõtvam lause on see, et sihtrühma võib hinnata pigem suureks, samas on Keskkonnainspektsiooni ja Keskkonnaameti ühendamisega sihtrühmale kaasnevad mõjud pigem kaudsed, mistõttu mõju kokkuvõttes ei ole oluline. Nii et mõju on hinnatud.

11:32 Aseesimees Enn Eesmaa
Märt Sults.

11:32 Märt Sults
Aitäh, hea eesistuja! Hea minister! Vastusest minu eelmisele küsimusele jäi mulle säärane mulje, et nende asutuste ühendamise efektiivsus ja kasumlikkus sõltub ka vabatahtliku tasustamata töö hulgast. Kui suur osakaal efektiivsuse tõstmisel on siis tasuta tegutseva kodanikkonna, sh riigikogulaste vabatahtlikul tööl? Kas olete selle peale mõelnud?

11:32 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Aitäh! Ma kardan, et seni on riigikogulaste osa kogumahus olnud väga väike.

11:32 Aseesimees Enn Eesmaa
Auväärt minister, suur aitäh! Rohkem küsimusi ei ole. Juhtivkomisjoni ettekande teeb Andres Metsoja, keskkonnakomisjoni liige.

11:32 Andres Metsoja
Lugupeetud eesistuja! Head rahvaesindajad! Lugupeetud minister! Head külalised rõdul! Esmalt tahan soovida õnne Veeteede Ametile. Eestis on terve hulk ameteid. Seal on tublid inimesed, kes täidavad oma tööülesandeid väga hästi, mõeldes iga päev Eesti riigile ja et meie, inimeste elu Eestis oleks parem. Nad teevad oma tööd südamega. Veeteede Ametil on täna sünnipäev. Veel kord: palju õnne!
Aga eelnõu 710 on tõepoolest kantud kõigest sellest, mida keskkonnaminister juba tutvustas. Keskkonnakomisjonis on see teema olnud arutelul kahel korral. Esimene kord toimus arutelu juba 10. septembril, istungihooaja alguses. Siis olid kohal peaaegu kõik komisjoni liikmed, puudus vaid Kalle Palling. Juba tookord arutati Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni ühendamise põhimõtteid, kuigi seda konkreetset eelnõu meil veel laual ei olnud.
Meelis Münt tegi ettekande, tutvustades põhimõtteliselt neidsamu positsioone, mida täna härra minister siin saalis. Rainer Vakra küsis juba siis, kas uue peadirektori konkurss kuulutatakse välja enne asjakohase seaduseelnõu arutelu Riigikogus. Siim Kiisler vastas, et isegi kui Riigikogu seadust vastu ei võta, peadirektorite konkursid tuleb igal juhul välja kuulutada seoses nende teenistusaja lõppemisega. Omaette küsimus on, kas kuulutatakse välja konkurss ühe või kahe peadirektori leidmiseks. Meelis Münt nentis, et selliseid pretsedente on ka varem olnud. Komisjoni esimees märkis, et see riivab igal juhul head tava.
Täiendavalt tundis komisjoni esimees huvi, kas on tehtud põhjalikum uuring kahe asutuse

ühendamiseks. Kantsler selgitas, et need analüüsid on tehtud juba 2008. aastal, hiljem lisaks konsolideeritud analüüsi tehtud ei ole. Mehaaniliseks asutuste liitmiseks ei ole see vajalik, kuid teises etapis tuleb põhjalikum analüüs kindlasti tellida. Meelis Mälberg palus selgitada selle projekti raha osakaalu Keskkonnaameti eelarves. Selgituseks öeldi, et suure osa vajalikust summast moodustavad Euroopa Liidu erinevad toetused.
Tol päeval oli kohal ka Andres Onemar, kes jagas täiendavaid selgitusi finantseerimise teemal. Meelis Mälberg tundis huvi, kas kõigis maakonnakeskustes olevad asutused kolivad kokku. Meelis Münt selgitas, et praegu on need asutused kaheksas kohas samas majas ning seitsmes asulas eraldi. Eesmärk on, et tulevikus oleks ühendatud asutus ühes majas, kuid 1. jaanuariks seda siiski jõuliselt läbi viima ei hakata. Terje Trei tundis huvi kulutuste vastu, mis ühendamisega kaasnevad. Nii nagu siin tänagi on kõlanud, märkis Meelis Münt ka tookord, et inspektsiooni likvideerimise majanduslikud kulud peaksid olema ligi 40 000 eurot ja personalikulud umbes 100 000 eurot.
Siinesineja küsis, kas juriidiliselt oleks tegemist asutuste liitmise või ühendamisega, sest ühel juhul luuakse organisatsioonile uus keha. Meelis Münt vastas, et tõenäoliselt asutused liidetakse, sest uue registrikoodiga asutuse loomine tooks kaasa liialt bürokraatiat. Samuti tundis siinkõneleja huvi, kus hakkab tööle uue asutuse peadirektor. Meelis Münt selgitas, et kuna asutus katab kogu Eestit, siis peadirektori kontori asukoht ei ole oluline. Minister lisas, et suur osa töökohtadest jääb Tallinnasse, kuna siin toimub ka enamik järelevalvetegevusest, aga sealjuures ei taganeta juba võetud kohustusest viia paljud inspektsiooni töökohad Tallinnast välja.
Peeter Ernits märkis, et tegemist on täiesti erinevate asutustega ja põhjaliku analüüsita liitmine on kiirustades astutav samm. Keskkonnainspektsiooni peadirektor Peeter Volkov arvas, et ei ole vahet, kas teha põhjalik analüüs enne või pärast mehaanilist asutuste liitmist, oluline on, et nende protsesside juures on ka tulevane peadirektor. Kokkuvõtvalt soovis Terje Trei rõhutada, et tema toetab asutuste liitmist. Peeter Ernits aga märkis, et tema ühendamist ei poolda. Valeri Korb tundis huvi järelevalve vastu: kas on võimalik selle reformi tulemusel järelevalveametnike arvu suurendada? Andres Onemar selgitas, et väga palju sõltub vahenditest, lisavahenditeta tuleb uuel peadirektoril tööprotsessid üle vaadata. Veel ütles ta, et kui investeerida rohkem ennetustegevusse, siis on inspektoritel töö lihtsam. Peeter Volkov märkis, et hea praktika oleks, kui iga loaandja kohta on üks järelevalveametnik, kuid meil ei ole. Ka bürokraatia vähendamisega on võimalik leida vabasid vahendeid. Komisjoni lõppotsus sellel istungil oli võtta kogu see info teadmiseks.
5. novembril arutas keskkonnakomisjon seda seaduseelnõu oma istungil, kus olid kohal kõik komisjoni liikmed ja kutsutud olid keskkonnaminister Siim Kiisler, Keskkonnaministeeriumi kantsler Meelis Münt ja kantsleri nõunik Rainis Uiga. Põhimõtteliselt käidi teema uuesti üle, võib-olla küll vähem detailselt. Siim Kiisler rõhutas, et Riigikontrollil on valminud audit, milles ollakse seisukohal, et Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni ühendamine on vajalik. Ma võtsin selle auditi välja, et sellega tutvuda. See kannab pealkirja "Ohtlike ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise järelaudit". Seal on välja toodud riigikontrolöri seisukoht, et see suund on õige, sest tihtilugu on probleeme kahe asutuse teiseteisest arusaamisega. Kindlasti peaks ühine ruum tõstma nende organisatsioonide töötajate töökvaliteeti. Meelis Münt selgitas, et töörühm on välja töötanud asutuste ühendamise plaani, mis hõlmab ligi 106 tegevust, et edukalt lõpptulemini jõuda. Rainer Vakra küsis veel kord, kus hakkab olema uue asutuse ametlik peakontor. Siim Kiisler vastas, et huvi on üles näidanud nii Pärnu kui Rapla omavalitsus. Ta märkis ka, et kindlasti jääb osa töökohti Tallinnasse, kuna väga paljud keskkonna valdkonna teemad on siin aktuaalsed. Meelis Mälberg tundis huvi, kas on otsustatud, kus maakondades ühendasutuse esindused olema hakkavad ja mis seisus on uue peadirektori konkurss. Minister vastas, et heaks kiidetud printsiibi järgi maakondlikud esindused säilivad, otsest plaani kontoreid sulgeda ei ole, kuid ametikohad võivad ümber paikneda. Rainis Uiga täiendas, et praegu on paljud kontorid ka looduskeskused. Meelis Münt märkis, et peadirektori konkursile laekus üheksa avaldust.
Kalle Palling tundis huvi, kas kaaluti ka Keskkonnainspektsiooni liitmist Politsei- ja Piirivalveametiga või muid alternatiive. Rainis Uiga vastas, et seda alternatiivi ei ole kaalutud. Keskkonnameti ja Keskkonnainspektsiooni ühendasutuse eesmärk on keskkonnaseisundi hoidmine ja keskkonnaarendus ning rakendusüksuste tugevdamine. Minister täiendas, et ühendamise mõte on saavutada kahe Keskkonnaministeeriumi allasutuse parem koostöö ja seetõttu ei ole liitmist Politsei- ja Piirivalveametiga kaalutud. Kalle Palling aga arvas, et siiski selline analüüs oleks vajalik, et ikkagi saada aru, kuidas oleks Eesti riigil kõige targem tekkinud situatsiooni lahendada.
Siinesineja küsis, kas on kaalutud ühendada Keskkonnaameti ja RMK looduskeskuseid. Mõlemas

tegeletakse suhteliselt sama temaatikaga. Meelis Münt selgitas, et seda ei ole praegu arutatud, kuid see teema võib tulla lauale ühendamise järgsel etapil. Meelis Mälberg küsis, kas asutuste ühendamisel lähevad inspektori õigused üle ka Keskkonnaameti töötajatele. Rainis Uiga selgitas, et ühendasutuse struktuuris tuleb lubade andmine ja järelevalve kindlasti lahus hoida. Loa välja andnud ametnik ei saa seda järgmisel päeval kontrollima minna. Eevi Paasmäe tundis huvi, mida toob kaasa omavalitsuste ja riigi vahelise keskkonnaalase vastutuse jagamine. Kantsler vastas, et omavalitsused võiks teha rohkem keskkonnaalaseid otsuseid ja teostada järelevalvet, kuna nemad tunnevad kohalikku elu paremini. Lõpetuseks küsis Meelis Mälberg, et millal selgub ühendasutuse peadirektor. Rainis Uiga vastas, et arvatavasti novembri lõpus.
Ühiselt otsustati määrata eelnõu ettekandja, kelleks olen mina, teha ettepanek võtta eelnõu esimesele lugemisele Riigikogu täiskogu päevakorda tänaseks, teha ettepanek eelnõu 710 esimene lugemine lõpetada ja määrata muudatusettepanekute tähtajaks 27. november k.a kell 16. Kõik otsused olid konsensuslikud. Aitäh!

11:32 Aseesimees Enn Eesmaa

Suur aitäh ettekandjale! Küsimusi ei ole. Avan läbirääkimised seaduseelnõu üldpõhimõtete aruteluks. Peeter Ernits, tõenäoliselt EKRE fraktsiooni nimel. Võta palun kaasa ka volikiri!

11:33 Peeter Ernits

Lugupeetud juhataja! Head kolleegid! Meid jälgivad ka nende asutuste töötajad, mida me siin liitma hakkame. Hetk tagasi ma rääkisin ühega neist ja see inimene ütles ministri kõne kohta maakeeles, et ajab ikka segast küll. Aga räägime sisust! On kaks asutust: inspektsioon ja Keskkonnaamet. Ühes on töötajaid vähem, 200 inimest, aga autosid on rohkem, palgad kõrgemad, motivatsioon parem, organisatsioonikultuur parem. Seda on pikalt tuunitud ja arendatud, kuna tegemist on ju keskkonnapolitseiga. Seda esiteks.
Jah, oli jutuks, et on olemas ka Keskkonnaagentuur. Ministri jutu järgi see on liiga suur suutäis – viis aastat on see valmis olnud ja praegu ei ole õige aeg seda kellegagi liita. Noh, okei. Jah, tõesti, juba kümme aastat tagasi, kui Keskkonnaamet loodi, olid plaanid inspektsioon sellega liita. Olen ka nõus jutuga, mida kolleeg Pomerants siin rääkis, et see idee on pärit Rahandusministeeriumist.
Aga ikkagi mõned märksõnad. Tegemist on tormamisega, ülepeakaela tormamisega. Asutusi pole veel liidetud ja ei tea, kas me need siin liidamegi, aga peadirektori konkurss juba käib. Ja otsitakse Keskkonnaameti juhti. Aga nagu Peep Aru siin tähelepanu juhtis, kui eelnõu lurri läheb, siis tekib probleem, et Keskkonnainspektsiooni peadirektori konkurss ei ole välja kuulutatud. Ent need on sellised väiksed nüansid.
Tegelikult kõige olulisem asi on see – ja sellest ei ole räägitud, ka minister pole rääkinud –, et proportsioonid on kapitaalselt paigast ära. Mujal Euroopas, kuhu me tahame kuuluda, on laias laastus lubade andjate ja kontrollijate kokteili koosseis 1 : 1. Meil on kokteili koosseis 2 : 1 ehk siis kaks lubade andjat ja üks kontrollija. Ja veel: sama oluline inventuur on tegemata. Kas meil on üldse nii palju lube vaja välja anda? Meil tegeleb lubade väljaandmisega Keskkonnametis 351 ametnikku. Kas meil tõesti on seda vaja, et inimeste elu kergemaks teha ja ettevõtjate elu normaliseerida?
See inventuur on tegemata. Ja seda ministeerium kardab nagu vanakurat välku. Äkki siis tulevad keskkonnaühendused kallale jne, jne. Parem peidame pea liiva alla ja liidame tehniliselt, nagu minister siin ette pani, need kaks asutust 1. jaanuarist kokku. Juba novembri lõpus aga saame teada, kes see peadirektor on. Ei ole teada, kas ta on Isamaast. Kandidaate on üheksa. Aga see on selline väikene kõrvalepõige. Paneme kaks asutust tehniliselt kokku ja pärast vaatame, mis hakkab olema. Ma tuletan teile meelde, et Soomes on nii, et kui sul on eramets, siis sul ei ole vaja mingit metsateatist. Aga meil on ametnikel tööd vaja. Või teine asi: hakkad puurkaevu tegema, on vajalik keskkonnamõju hindamine. Võiks küsida, milleks. Paljudes riikides pole seda vaja, meil on vaja. Aga ma ei hakka rohkem näiteid tooma.
Nii et tegelikult põhiasjast minister ei rääkinud. Jaanipäeva paiku sai uus kantsler ametisse. Muuseas, vana kantsler, kes tundis süsteemi põhjalikult ja teadis ka, et 31. detsembril peadirektorite ametiaeg läbi saab, ei pidanud vajalikuks seda välja kuulutada. Aga uus kantsler hakkas äkki enne jaanipäeva nagu vaimust vaevatud või nagu välk selgest taevast seda ajama. Ja praegu me olemegi selle n-ö asjaga siin saalis.

11:33 Aseesimees Enn Eesmaa
Kas kolleeg tahab lisaaega?

11:33 Peeter Ernits
Jah, palun küll!

11:33 Aseesimees Enn Eesmaa
Kolm minutit juurde, palun!

11:33 Peeter Ernits
Ühesõnaga, tegemist on toore asjaga, kuigi minister väitis, et see on juba mitu kuud siin käigus olnud. Ma jään selle juurde, et tegemist on väga toore asjaga – liiga palju on lahtisi otsi. Oleks võinud püüda enne need otsad kinni siduda, aga mitte tulla siia jutuga, et 1. jaanuaril paneme asutused tehniliselt kokku ja siis vaatame, kuidas me autosid hakkame kasutama ja kuidas palku ühtlustama. Tuletan meelde, et üks organisatsioon on palju kõrgema organisatsioonikultuuriga ja palju paremini motiveeritud – see on see nn keskkonnapolitsei osa. Lubade andmise suure kontori postiaadress on Tallinnas, inspektsiooni oma Pärnus. Ja minister ütleb, et see on täitsa mõttetu küsimus, kus on postiaadress. Tõesti, meie postiaadress võib olla ka kusagil mujal, eks ju. Meil on kõigil mobiiltelefon või nutitelefon taskus. Nii et see ei ole nagu eriti arukas jutt.
Ja nüüd lühidalt lõpetuseks. Me jälle liidame. Inimesed, keda see puudutab, vaatavad meid praegu ja tervitused neile siitpoolt! Tõesti, minugi meelest minister ajas segast. On liiga palju lahtisi otsi! Sõlmime enne need kinni, mõtleme, kuidas inimeste ja ettevõtjate elu paremaks teha! Ei maksa seda bürokraatiat edasi kanda, liites kaks asutust tehniliselt, ja pärast vaatame, mis sisuliselt saab. See on selline väike avantüür. Muidugi ei too see kaasa suurt rahalist kahju nagu aktsiisitõusu kiirustav vastuvõtmine, aga võiks siiski enne mõelda kui teha. Aitäh tähelepanu eest!

11:33 Aseesimees Enn Eesmaa
Isamaa fraktsiooni nimel võtab läbirääkimistest osa Marko Pomerants.

11:33 Marko Pomerants
Tervist, hea eesistuja! Lugupeetud saal! Minu elus juhtub harva, et ma pole plaaninud sõna võtma tulla, aga näed, kuidagi teisiti ei saa. Mul tavaliselt nii ei ole. Aga täna on üks sellistest harvadest juhtudest. Tulin pulti lihtsalt sellepärast, et arvan ennast seda valdkonda tundvat. Püüdkem nüüd rahulikult olukorda analüüsida! Matemaatikud teatavasti teavad, et matemaatikas on asi väga selge: kaks korda neli on umbes seitse-kaheksa. Aga kui me tuleme riigihalduse juurde, siis siin ühtegi õiget vastust üldse olemas ei olegi. Kindlasti saab riiki arendada nii ja saab naa. Mina kuulun nende inimeste hulka, kes sellesse küsimusse on ka ministrina suhtunud rahulikult. Siin saabki kahtemoodi läheneda: üks on selline tõupuhas lähenemine, et ei ole nagu nõukogudeaegses sööklas, et "ise joome, ise sööme, ise nõud ka ära toome". Funktsioonid on eraldatud. Aga ma kindlasti ei kuulu ka nende inimeste hulka, kes näevad, et seal on mingisugune korruptsiooni- või julgeolekurisk või mis tahes sahkerdamise risk. Nüüd proportsioonidest, millest äsja kolleeg Peeter Ernits rääkis. Kindlasti on vale väita, et Keskkonnaameti töötajad on täies koosseisus keskkonnalubade väljaandjad. Tegemist on väga erinevate keskkonda kaitsvate tegemistega ja vaid üks osa nendest inimestest tegeleb lubade väljastamisega.
Kui vaadata üldse elule otsa, siis kindel on see, et ainuke, mis on igavene, on muutumine. Ei saa kuidagi pahaks panna, et praegused Keskkonnaministeeriumi juhid on selle muudatuse ette võtnud. Ka Keskkonnaagentuuri teema käis siit läbi. Ma samamoodi arvan, et tegemist on riigiasutusega, mis on pärast eelmist kokkupanekut ja reformi n-ö intensiivravipalatist saanud tavapalatisse. Ilmselt ei ole aeg küps, et järgmine muudatus seal varsti ette võtta.
Mis puutub riigi palgapoliitikasse, siis Eesti riigi avaliku sektori palgapoliitika ei ole väga särav. Meil valitseb umbes selline arusaam, et alati tuleb leida sisemisi ressursse. Vahel siis neid kõige viimaseid aidatakse järele ka. Õpetajatel, päästjatel ja politseinikel võib vedada sagedamini, aga järgmise aasta eelarvest me näeme, et riigi palgal olevad loomaarstid ja keskkonnainspektorid on otsustatud lõpuks ka järele aidata. Aga muidu ikka sisemised reservid! Huvitav on muidugi see, et kui see etapp saab läbitud

ja asutused liidetud, siis on reservidega kaputt ja tuleb midagi uut välja mõelda.
Sisekommunikatsioonist. Urve Palo või keegi teine küsis, kas see on olnud piisav. Ma võin teile kinnitada – jällegi, võib-olla on see erasektoris samamoodi, aga avalikus sektoris on see kindlasti tõde –, et pole olemas olukorda, kus sisekommunikatsioon on piisav. Pole väga keeruline leida ühte inimest, kes ütleks, aga mina ei tea mitte midagi. Ikka ja alati on nii palju lahtiseid otsi, see käib kõikide muudatustega kaasas. Ja mida saab teha, on see, et tuleb püüda olla lihtsalt võimalikult hea ja piisav oma kommunikatsioonis.
Ma igaks juhuks võtan oma kolm minutit ka välja.

11:35 Aseesimees Enn Eesmaa
Palun, kolm minutit juurde!

11:35 Marko Pomerants
Nüüd võimalikest mõjudest. Ega siin ju mingisugust väga keerulist Excelit teha ei saa. Põhilised momendid on ära öeldud. Tõepoolest on totter, kui ühes majas vastastikku kirju saadetakse ja keskkonnajuristid nii inspektsioonist kui ametist püüavad tegelda selle selgitamisega, mida meie siin Riigikogus, aga võib-olla teinekord ka alamaktide koostajad tegelikult on silmas pidanud. Q-GSM-il oli kunagi tuntud ärilause: "Räägi inimestega!". See, ma arvan, võiks olla see kõige olulisem mõju. Ja kindlasti ka see, et raha on võimalik kasutada täiendavalt teisteks eesmärkideks, milleks on inimeste palga suurendamine.
Üldiselt on nii, et inimene teeb plaane ja vanajumal naerab. Mina kutsun teid üles selle eelnõu lugemistega edasi minema. Mina olen aru saanud nii, et eesti rahvas kindlasti ootab, et meie keskkonna järelevalve oleks tasemel ja hea. Loodus läheb inimestele korda. Tulen jällegi tagasi Peetri kõne juurde: miks ikkagi erametsaomanik peab ka esitama raieteatise? Mis riik see on?! Kui aknast õue vaadata, siis meil suuremat probleemi nagu ei näegi. Probleem ongi, kui palju, millistes mahtudes ja millistel pindadel metsa raiutakse. Oleme siis järjekindlad! Aitäh ja head edasist menetlemist! Tulen teie ette peagi järgmise eelnõuga.

11:36 Aseesimees Enn Eesmaa
Rohkem kõnesoove ei ole. Sulgen läbirääkimised. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 710 esimene lugemine lõpetada. Määran eelnõu muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 27. novembri kell 16.

---

2. 11:37 Euroopa Parlamendi valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (696 SE) esimene lugemine

11:37 Aseesimees Enn Eesmaa
Tänane teine päevakorrapunkt: põhiseaduskomisjoni algatatud Euroopa Parlamendi valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (696 SE) esimene lugemine. Ja nii lähebki, et kõnepulti tuleb põhiseaduskomisjoni esimees Marko Pomerants. Palun!

11:37 Marko Pomerants
Aitäh! Te näete, et mul on ka ettenägemisvõime olemas, küll mitte väga pika aja peale, aga miskit siiski. Teie ees on eelnõu 696, Euroopa Parlamendi valimise seaduse muutmise seadus. Algataja on põhiseaduskomisjon ja see ei tulene mitte sellest, et meil seal mitte miskit teha ei ole. Aastal 2019 tulevad Euroopa Parlamendi valimised – mul on selleski osas väike ettenägemisvõime – ja on väga suur tõenäosus, et Brexiti tõttu läheb europarlamendi kohtade arv liikmesriikide vahel ümberjaotamisele. Osa liikmesriike saab kohti juurde, aga natukene jääb kohti ka reservi. Eesti puhul tähendab see seda, et meie mandaatide arv saab kuue asemel olema seitse. Sellega tuleb kooskõlla viia ka meie asjaomane seadus. Kehtivas seaduses on konkreetselt nimetatud, et liikmeid on kuus, nii et seadust tuleks muuta. Et teha Euroopa Parlamendi valimise seadus n-ö muutustekindlamaks, olemegi välja pakkunud lahenduse, et kehtivat õigust muudetakse niimoodi, et sõnastus oleks: "Eestist Euroopa Parlamenti valitavate liikmete arv on sätestatud Euroopa Liidu õigusaktides." Sellele on olemas ka alternatiiv. Kui me hetkeseisu vaatame, siis võiks olla selge sõnaga öeldud, et tegemist on Euroopa Ülemkogu otsusega, aga oleme algatajatena arvanud, et pakutud täpsusest piisab.

Järgmine punkt sätestab kandidaatide arvu. Nagu me teame, praegu on tegu olukorraga, kus meil on kuus mandaati ja iga erakonna nimekirjas võib olla kuni 12 kandidaati, seega topelt nii palju, kui on mandaate. Põhiseaduskomisjonis erakondade esindajatega asja arutades leidsime, et printsiip võiks olla sarnane, nagu meil Riigikogu valimistel kehtib: igas nimekirjas saab maksimaalselt olla nii palju nimesid, kui on selles ringkonnas mandaate, pluss 2 nime. Sealt tuleb siis see kandidaatide arv. Nagu me teame, europarlamendi valimistel on Eesti Vabariik üks ringkond.
Kui nüüd avaldada arvamust, kas selle muudatuse tulemusena peaks demokraatiat või osalust kuidagi vähemaks jääma, siis vaadakem päriselule otsa! Ajalugu on näidanud – ja eks sel korral läheb samamoodi –, et erakondade vahel võivad mandaadid jaotuda nullist kuni kolmeni. Ja kui me vaatame ka seda, kuidas erakonnad neid hääli koguvad, siis on selge, et kõigil on oma tähed esinumbritena välja panna. Kindlasti on välja panna ka rohkem kandidaate, kellel on suur häältevõtuvõime. Aga eks ta üldiselt ole kõikide erakondade puhul nii, nagu ikka ütleb minu fraktsioonikaaslane Sven Sester: see on meeskonna värk. Iga erakond läheb peale täismeeskonnaga, kelleks siis siiamaani on olnud 12 inimest ja edaspidi on 9. Nii et endiselt jääb Eesti inimestele võimalus leida omale sobiv kandidaat, sobilik erakond. Tegemist on sellise praktilise lähenemisega.
Justiitsministeerium on saatnud meile kirja, öeldes, et nemad seda eelnõu põhimõtteliselt toetavad. Aga ega siin muud varianti polegi, Euroopa Parlamendi valimised tulevad niikuinii. Samas küsib ministeerium märkuse korras, kas selline radikaalne muudatus nagu kandidaatide arvu vähendamine võrreldes olemasoleva regulatsiooniga nii vähe aega enne valimisi ikka on mõistlik samm. Ma julgen teile kinnitada, et praeguses olukorras, kus erakonnad oma jõude koondavad, nad teavad, milline on võimalik õigusruum valimiste ajal. Ma küll siin hirmukohta ei näe. Kuna tegemist on valimisseadusega, siis selle eelnõu seaduseks saamise eeldus on, et vähemasti 51 Riigikogu liiget hääletab selle poolt. Kogu menetlus on meil käinud – nii võib öelda küll – üksmeeles. Menetlusotsused on sellised: teha ettepanek võtta eelnõu tänase istungi päevakorda (kõik me arvasime, et see on hea mõte), teha ettepanek esimene lugemine lõpetada (ka selles olime üksmeeles) ja määrata muudatusettepanekute tähtajaks 16.11. ehk siis novembrikuu 16. päev kell 16 (ka selles osas oli konsensus). Ette rutates ütlen, et tegemist pole tavapärase 10-päevase muudatusettepanekute tähtajaga, aga sellise lühikese kahte paragrahvi muutva eelnõu puhul me ei eelda, et väga palju sisulisi muudatusettepanekuid saab tulla. Nii et see aeg on fraktsioonidele ja Riigikogu liikmetele piisav. Me saame kenasti selle olukorra selgeks enne järgmisi Euroopa Parlamendi valimisi, kus osa meist ka kindlasti kandidaatide hulgas on. Aitäh!

11:44 Aseesimees Enn Eesmaa

Nüüd on sisuliste küsimuste aeg. Küsimise soovi ei ole. Suur aitäh ettekandjale! Avan läbirääkimised. Läbirääkimiste soovi ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 696 esimene lugemine lõpetada. Määran eelnõu muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 16. novembri kell 16. Suur aitäh tänaste debattide eest! Kohtume homme.

Istungi lõpp kell 11.45.